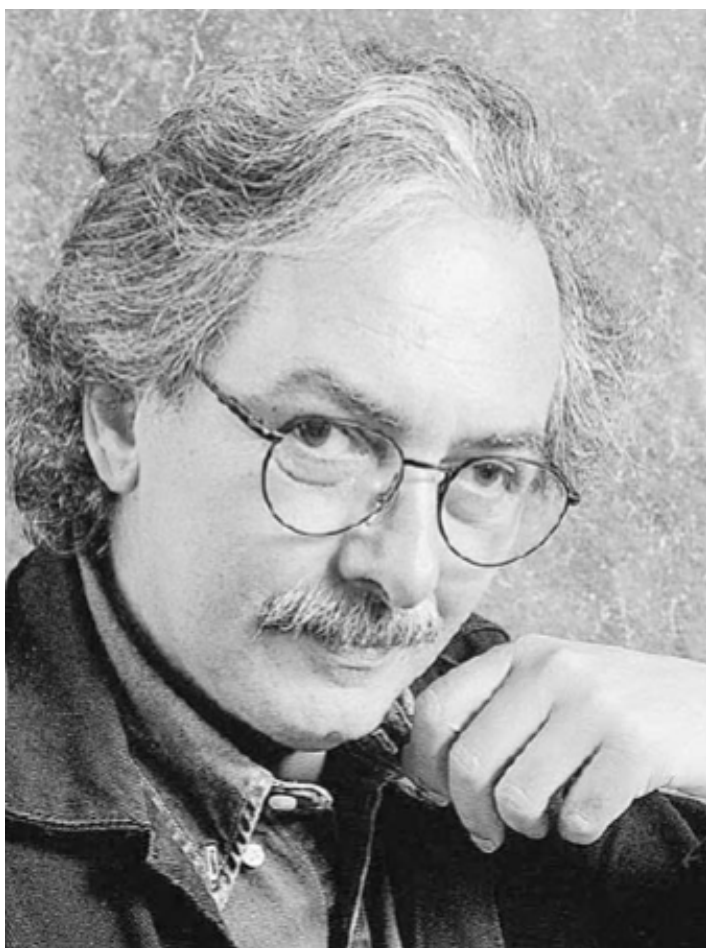

Jean-Claude Izzo

Morir en Marsella

Raquel Rosemberg

Marsella se muestra dura, como una mujer inaccesible. Pero una vez que se alcanza su corazón, ama y se deja amar. Generosa, es puerto y puerta de inmigrantes que llegan a Francia. La pasión por sus hijos no hace distinciones: desamparados y mafiosos, gangsters y poetas, soñadores y xenófobos, todos conviven bajo su mismo sol. Cuna de La Marsellesa y del hip hop. Tierra mediterránea, huele a ajo y a *bouillabaise*, a Pastis y a Cassis. Hay muchas formas de conocerla. Jean Claude Izzo la desnuda en *Total Kheops*, argot rapero para nombrar el Caos Total.

La dureza le vino a Marsella de lejos, se le fue formando a lo largo de sus 2600 años. Tanta historia a costas hicieron que en ella el honor sea capital. En Marsella se puede matar por honor al amante de la mujer, al que ha ensuciado a la madre, o al tío que ha perjudicado a una hermana. Y *Total Kheops* es una historia de honor. Es la historia de tres amigos, Ugo, Manu y Fabio, que no han sabido qué hacer con sus vidas: "así que, policía o ladrón", como los imagina el autor. Ugo, ladrón, partió y volvió a Marsella por el honor de Manu, otro ladrón y por el de Lole (la joven cuyo amor comparten los 3 amigos). También por el honor de la juventud, de la amistad y por el de los recuerdos. En ese camino de huellas trazadas en nombre del buen nombre, Ugo mata a Zucca, el capo de la mafia marsellesa. Este era un capo muy especial, un abogado que estaba preparando su retirada a Argentina (sic), del que se decía no había matado a nadie -uno o dos, solo por la reputación. Como Manu, Ugo muere. Fabio, el policía, será quien protagonice la novela, debendo cargar con la honra de sus compañeros de juventud asesinados, porque "el honor de los supervivientes consiste en sobrevivir. En

continua a la página 4

Fabio Montale i Marsella

BIBLIOTECA LA BÒBILA

L'HOSPITALET / ESPLUGUES

La Marsella d'Izzo / Rosa Mora

Keops total, segons canta el grup de rap IAM, és una expressió que ve a significar un merder immens. El club de fans de Massilia Sound System, el grup *raggamuffin* més esbojarrat de tots, va recuperar la paraula d'origen provençal *xurmo* (el conjunt de remers d'una galera) per parlar de les seves trobades. L'essencial del *xurmo*, però, es conèixer gent, mesclar-se, com diuen a Marsella, i, per sobre de tot, ficar-se en els afers dels altres. *Soleà* és una cançó de Miles Davis. És també la música preferida, amb la *saeta*, de la Lole.

Tres paraules, tres títols, *Keops total*, *Xurmo* i *Soleà*, que diuen molt, que expliquen per on van els trets. Formen la *Trilogia de Marsella*, de l'escriptor francès Jean-Claude Izzo (Marsella, 1945-2000), que l'editorial andorrana Límits ha traduït al català

en una excel·lent versió de Lluís Maria Todó. És la millor literatura negra: una ciutat, Marsella; en uns temps, els anys noranta, que s'allarguen en el record; un protagonista, l'expolícia col·leccionista de fracassos Fabio Montale, que creix amb la ciutat, que se la mira amb enyorança, que l'odia i l'estima, que sap que no hi ha futur; la corrupció, la connivència entre la màfia, la policia, els poders públics; els immigrants; el creixement del Front Nacional... Com el mateix Izzo va dir fa anys, "el ressorgir de l'extrema dreta és un bon tema de novel·la negra".

Joan de Sagarra, el periodista que més ha parlat d'Izzo, el situa molt bé. Georges Simenon i el seu comissari Maigret són el principi del que ara s'anomena novel·la negra mediterrània. Després ve Pepe Carvalho (*Tatuaje*, 1974), de Manuel Vázquez Montalbán. Vint anys després, el 1994, neix Salvo Montalbano, el policia de Sicília creat per Andrea Camilleri. L'any següent apareix Fabio Montale. No és gratuït, diu De Sagarra, que l'un es digui Montalbano i l'altre Montale. La influència, i el reconeixement, de Vázquez Montalbán hi són molt presents.

Ni Montalbano ni Montale són grans cuiners, com Carvalho, però comparteixen amb ell el gust per la bona cuina, pel bon vi, el plaer de les petites coses. La Marsella de Montale fa olor de peix, de bullabessa, d'una bona dotzena d'ostreres o d'una anxovada com les que prepara l'Honorine, la vella veïna de Montale. La Marsella d'Izzo vessa de bars i de restaurants: Chez Hassan, un dels seus bons amics, a la Plaine; el bar de la Marine, o La Samaritaine, al Port Vell —"No es pot comprendre Marsella si no s'aprecia la seva llum des de la terrassa de La Samaritaine", diu Montale —; Chez Ange, a la plaça dels Treizecoins; Le Peano, el bar dels pintors i dels periodistes; Chez Félix; al carrer Caisserie... i tants d'altres.

La Marsella d'Izzo és molt més. És Le Panier, el barri dels mariners i de les putes, on fa vergonya viure, on la gent va amb les butxaques buides i el cor ple d'esperança. És la dels barris nord, com un Bronx a la francesa, on la situació cada cop és més tensa, on el Front Nacional creix sense parar. O la del barri de la Belle-de-Mai, darrere de l'estació de Saint-Charles, on abans cada banda hi tenia la seva quota d'italians, d'espanyols, d'armenis, de portuguesos, d'àrabs, d'africans, de vietnamites, que es barallaven pel somriure d'una noia, no pel color de la pell. És la ciutat que s'ha rendit a la imbecil·litat parisenc, que somia ser la gran capital del sud i que s'oblida del seu port. Una ciutat on s'havia començat a parlar un francès estrany, barreja de provençal, d'italià, d'espanyol, d'àrab, amb un punt d'argot. És la ciutat que pertany a la gent que hi viu. El seu futur pertany a la gent que hi arriba, mai a aquells que se'n van.

Marsella, amb textos de l'escriptor i fotografies de Daniel Mordzinski, és el retrat d'aquesta ciutat, que Jean-Claude Izzo no va arribar a veure publicat. "Jean-Claude i jo vam parlar d'unir les nostres mirades sobre Marsella. Als pocs mesos, vam publicar a la revista *Air France* un primer assaig del llibre que volíem fer. Però l'inesperat cop de la seva malaltia [càncer] va estroncar el viatge a la ciutat que havíem planejat", recorda Mordzinski.

L'escriptor Michel Le Bris, director del Festival Étonnants Voyageurs de Saint-Malo, va convèncer Mordzinski d'acabar la feina començada amb Izzo. El llibre, completament perfecte de la *Trilogia de Marsella*, el va publicar a França l'editor Lionel Hœbeke.

Keops Total, *Xurmo* i *Soleà* es poden llegir per separat, però és millor llegir-les totes i en ordre cronològic, perquè constitueixen una llarga història d'amor i amistat. Com a les novel·les de Pepe Carvalho, la trama políciaca és el menys important, encara que el suspens hi és garantit. Fabio Montale coneix a Ugo i a Manu quan els tres tenen 14 anys. A casa de l'Ugo i del Fabio es parla italià; a la del Manu, espanyol. El seu pare va ser afusellat pels franquistes. La Lole s'uneix al grup. Els tres la van estimar i ella els va estimar a tots tres.

Els nois van anar a la mateixa escola i després van intentar seguir la Formació Professional. No la van acabar. Tips de feines de merda, van pensar muntar un negoci, tornar a obrir la llibreria del vell Antonin, però per fer-ho necessitaven pasta. Van atracar una farmàcia.

El dia que l'Ugo feia 20 anys, el Manu li va regalar una automàtica de nou mil·límetres. Van deixar de pensar en la llibreria. Tot anava bé fins que el Manu va ferir un tipus en un atracament. Es van separar. L'Ugo i el Fabio van marxar. L'última vegada que es van veure va ser a Djibuti.

El Fabio va tornar i es va fer policia, sense saber ben bé per què. La seva missió no era comprendre, sinó reprimir, no creia en la justícia, els seus col·legues el menyspreaven i ell no suportava els seus tripijocs ni el seu racisme. Anava tirant, amb l'esperança que potser algun dia l'Ugo i el Manu li perdonessin que s'hagués fet poli. S'anava fent vell, sense cap desig, sense passió. Només trobava la felicitat a la seva barca, *El Tremolino*, i a la punta d'una canya de pescar.

El Manu és assassinat i l'Ugo torna per venjar-lo. El maten uns policies. Així comença *Total Keops*. "La mort del Manu havia vingut a sacsejar aquella bassa d'oli, però havia estat un cop massa flux en la seva escala de Richter. La mort de l'Ugo havia estat una hostia en plena cara".

El poli de barri surt de la letargia i se situa enmig del gran merder. *¡Keops total!* Mentre investiga la mort dels amics, Leila, francesa de pare algerià que estudia a la Universitat de Aix de Provença, és violada i assassinada. Les dues històries convergeixen. Policies corruptes, vinculats al Front Nacional, fanàtics de la raça blanca, netejadors ètnics, gàngsters que lluiten pel poder amb la benedició de la camorra italiana... Un fàstic.

Montale dimiteix. "Jo no sabia ben bé qui era, però un policia segur que no".

Cada una de les novel·les de la trilogia porta una nota d'Izzo on deixa clar que la història que explica és totalment imaginària. "Tret, evidentment, d'allò que és veritat. I que s'ha pogut llegir als diaris i veure a la televisió". Sí, tot es inventa, però, en general, parteix de fets reals. Les històries imaginàries resulten colpidorament versemblants.

Aquells que es van enganxar a Montale amb *Keops total*, quedaran fascinats amb *Xurmo*. Cada novel·la de la sèrie és més dura que l'anterior; si això és possible. En aquest cas, Izzo tracta un tema molt espinós: l'aparició dels barbuts, com diu ell, els islamistes en una ciutat on el Front Nacional sembla que avança de manera imparable. ¿Hi ha alguna relació entre els barbuts exaltats i la màfia de la regió? Montale, sense feina, passa els dies a la seva caseta de Les Goudes, un petit port dels afores de Marsella. La seva cosina Gelu li demana ajuda: el seu fill Guitú ha desaparegut. Està convençuda que ha fugit amb la Naïma, una jove algeriana. Renega de la feina anterior, però Montale no té més remei que esbrinar què ha passat.

Guitú apareix mort i al mateix temps és assassinat un jove que investigava els moviments dels joves barbuts i dels qui manipulen "els grapat de gamberrets reciclats en islamistes". Sembla que hi està implicat en Reduan, germà de la Naïma, un radical.

Probablement, el millor de *Xurmo* és el relat de la manera com en Reduan s'ha ficat en aquestes històries. Abans, els joves sense futur es dedicaven a cometre atracaments, ara el mercat de la droga sembla més segur. La màxima aspiració és arribar a ser camell. Reduan també segueix aquest patró i acaba a la presó.

Quan surt ha canviat del tot: s'ha deixat créixer la barba, ja no fuma ni beu, resa i llegeix l'Alcorà; prohibeix a la seva família que escolti música, i a la seva germana, portar pantalons. El que menys li pot perdonar és que s'hagi enamorat d'un francès.

De quina manera són captats aquests joves, qui els entrena, a qui interessa que això passi... són les principals línies de l'argument d'aquesta història, en la qual, com succeeix a les altres novel·les de la trilogia, els responsables últims són sempre els senyors dels diners bruts, que tot ho contaminen.

A *Soleà*, Montale es troba en un dilema terrible. Ajudar una vella amiga periodista, Babette, que ha fet una exhaustiva investigació sobre les xarxes d'influència de la màfia al sud de França, o permetre que els sicaris dels gàngsters vagin matant un per un els seus amics. Primer assassinen la Sonia, una dona que acaba de conèixer però que intueix que pot ser qui l'ajudi a superar l'absència de la Lole. Després, el George Mavros, l'últim amic de la seva generació.

Montale, pressionat per la policia perquè expliqui el que sap, entre la lleialtat i l'amistat, es veu empès a la violència.

Izzo explica, en una nota al final del llibre, que l'anàlisi sobre la màfia "està basada i inspirada en molt bona mesura en documents oficials". La realitat, com se sol dir, supera la ficció, i l'escriptor sap novel·lar-la molt bé.

Els personatges d'Izzo són perdedors. "La vida és una marranada", diu Montale. ¿Com és aquest expolicia? A *Soleà*, té prop de 45 anys, però se sent vell. Beu molt. El seu *whisky* preferit és Lagavulín. Quan està desesperat, agafa una ampolla i se l'endú a la barca. Ha estimat moltes dones, però només compta la Lole. Tot ho perd. "No tenia prou confiança per posar la meua vida, els meus sentiments, entre les mans d'un altre. I em desgastava intentant resoldre-ho tot per mi mateix. Vanitat de perdedor".

És un bon lector, sobretot de poesia —el seu escriptor preferit és Louis Braquier— i el torna boig la música: Ray Charles, Miles Davis, Thelonious Monk, Bob Marley, Paco de Lucía, Dizzy Gillespie, Bob Dylan, John Coltrane, Leo Ferré...

Les novel·les d'Izzo no són llargues, no arriben a les 300 pàgines, però déu n'hi do la intensitat. Creen addicció. La trilogia va ser adaptada per a televisió (TF1) i protagonitzada per Alain Delon. Va tenir un èxit enorme, però els admiradors d'Izzo van protestar: no els agradà que un home tan de dretes com Delon interpretés l'estimat Fabio Montale.

Quan va aparèixer *Soleà* França, el 1998, Gallimard, l'editorial que va publicar la sèrie, intentà convèncer l'escriptor perquè la continués, però es negà. Montale no tenia futur.

Jean-Claude Izzo va néixer Le Panier, com la seva mare, Isabel Navarro, filla d'un espanyol que va emigrar molt jove a Marsella, on va treballar al port. El pare, Gennaro Izzo, era de Castel San Giorgio (prop de Salerno). Jean-Claude va ser molt bon estudiant. El 1963 va treballar de venedor a la llibreria La Clarière. L'any següent va ser cridat a files, a Toulon, i després va ser enviat a un batalló disciplinari a Djibuti, on va fer vaga de fam i es va aprimar 15 quilos.

Militant del PCF —ho va deixar el 1978—, va treballar durant molt temps al diari *La Marseillaise*. La poesia és la literatura que més li agradava. Publicà el seu primer recull de poemes, *Poèmes à haute voix*, el 1970, i l'últim, *L'Aride des jours*, el 1999. Aquest any va sortir també la seva darrera novel·la, *Le soleil des mourants*, i el 1997, *Les marins perdus*, dues històries de perdedors. Col·laborà activament al Carrefour des Littératures d'Estasburg, on va néixer el Parlament Internacional dels Escriptors; al Festival du Polar de Grenoble i al Festival Étonnants Voyageurs de Saint-Malo.

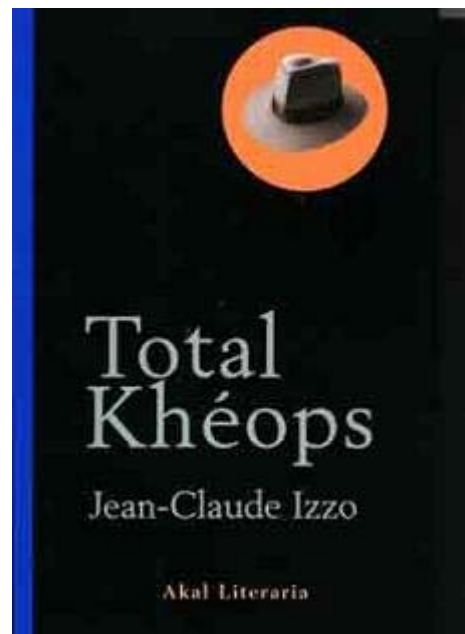
Va morir el 26 de gener de 2000.

El País / Quadern, 3 de febrer de 2005

Izzo a la Bòbila

- Izzo, Jean-Claude. *Total Khéops*. Paris: Gallimard, 2004 (Série Noire; 2370)
- Izzo, Jean-Claude. *Total Khéops*. Traducción de Matilde Sáenz. Madrid: Akal, 2003 (Akal literaria; 39)
- Izzo, Jean-Claude. *Chourmo*. Traducción: Matilde Sáenz. Madrid: Akal, 2004 (Akal literaria; 44)
- Izzo, Jean-Claude. *Soleà*. Traducción de Matilde Sáenz. Madrid: Akal, 2005 (Akal literaria; 49)
- Izzo, Jean-Claude. *Soleà*. Traduit del francès per Lluís Maria Todó. Andorra la Vella: Límits, 2004 (Novel·la negra)
- Izzo, Jean-Claude. *Les marins perdus*. Paris: Flammarion, 1997 (Gulliver)
- Izzo, Jean-Claude; Daniel Mordzinski. *Marseille*. Paris: Hoëbeke, 2000
- Jean-Claude Izzo: site officiel de l'écrivain <http://www.jeanclaudio-izzo.com/>

- Pavelka, Ulrike. *Die Mafia in Marseille. Eine Untersuchung der Krimi – Trilogie Jean-Claude Izzos*. Wien: Universität Wien. Institut für Politikwissenschaft, 2003 [tesi doctoral]

Jean-Claude Izzo, Fabio Montale i Marsella

seguir en pie”.

Del trío de amigos es Fabio Montale quien heredó las características de su padre literario, Jean Claude Izzo. El escritor marsellés era hijo de un camarero italiano, que huía de Mussolini, y de una modista española, que escapaba de Franco y del hambre. Fabio también es hijo de inmigrantes: vive en un barrio de *macarronis*, en una casa con sabor a pasta; con olor a tomate, a albahaca, a tomillo y a laurel y con botellas de vino rosado que circulan entre risas, para acabar siempre con *Santa Lucía*, en la voz de su padre. Cuando se escapa de su casa, con Ugo y Manu, Fabio va en busca del mar, de aventuras, de relatos leídos en libros y de la *bouillabaise* - el plato que le gustaría comer antes de morir- que le prepara Honorine, la madre adoptiva de los tres muchachotes. El pescado para preparar la sopa lo aporta Toinou, marido de la cocinera, de quien Fabio hereda la pasión por la pesca.

Para la bouillabaise, calentar 3C de aceite de oliva en una cazuela. Sumar una cebolla y un blanco de puerro, picados. Agregar 1 kg de pescado de roca desespinado y cortado en trozos y 300 g de langostinos y 200 g de mejillones, frescos y limpios. Incorporar 2 tomates y 2 dientes de ajo, picados. Mezclar y sumar una copa de vino blanco, dejar evaporar y agregar un litro y medio de agua, 1 gota de anís y 1 ramita de hinojo. Cuando rompa el hervor, cocinar 10 minutos. Colar y reservar el caldo y los frutos de mar, por separado. Aparte, machacar en un mortero otro diente de ajo con 1 C de perejil, 50 g de almendras peladas, 2 rebanadas de pan frito, 1 c de hebras de azafrán y 1 c de pimentón. Incorporar la pasta al caldo y llevar al fuego 10 minutos. Salpimentar. Distribuir el caldo en platos, sobre pan frotado con ajo y aceite de oliva. Servir los pescados en una fuente.

Además de *gourmet*, este policía, un antihéroe, recita a Louis Braquier —“devolvednos el pecado y el amor”— mientras desmenuza los misterios de la mafia marsellesa, una de las más fuertes del mundo en el tráfico de heroína. Ni siquiera la persecución de criminales le impiden hacer paradas en restaurantes con cocinas extranjeras, siempre acompañado por mujeres. Amigas, periodistas, putas y hasta la santa madre adoptiva le ayudan a sacrificarse y adjudicar puntaje a los bocados: los de las *Mil* y *Una Noches*, con sabor a pastela marroquí van a la cabeza, seguidos de cerca por la pizza de Chez Etienne, la mejor de Marsella. Su ruta incluye el sabor del tomate con mozzarella, alcaparras, anchoas y aceitunas negras; los spaghetti con almejas y el tiramisú, entre otros platos, siempre regados con buen vino y en algunos casos, tequila, coñac o whisky. El *Bandol* de los viñedos de Pibarnon o el *Côtes de Provence*, rosado fresco, son algunas de las opciones que pueden probarse en los muchos bodegones citados en sus rutas. Su bar preferido es el del consecuente Fonfon, quien, pese a la presión de los clientes, solo ofrece para leer diarios socialistas. Los domingos de franco, el plato del día de Fabio es pescado recién pescado por él, como debe ser: lubina a la plancha y si hay tiempo, con hinojo.

Limpia la lubina, rellenarla con hinojos, rociarla con aceite de oliva y asarla a la plancha. Cocinar más hinojo -a fuego lento- en agua con sal y manteca, hasta que se haya evaporado el líquido. En una sartén con aceite, rehogar cebolla, ajo y una guindilla, picados. Agregar una cucharada de vinagre y cubos de tomate y luego, los hinojos. Servir la lubina con la salsa de vegetales.

Cuando el mar se niega a entregar sus criaturas, Fabio no deja de cocinar: “la mente no se pierde en los complejos vericuetos del pensamiento. Se pone al servicio de los olores, del gusto, del placer”. El menú incluye pimientos rellenos, sopa de pistou -derivado del pesto- que le recuerdan sus orígenes y los viernes, aioli (solo con buen aceite de oliva). Siempre, para comenzar, en la mesa del policía hay lenguas de bacalao marinadas por Honorine (con aceite de oliva, perejil y pimienta), un plato delicado, que puede gratinarse; con salsa de

almejas; a la provenzal; en papillote o cocidas con vino blanco, láminas de trufa y hongos, pero que, según criterio de la cocinera, como mejor quedan es en buñuelos, con una pasta a la que hay que agregar claras batidas a nieve. ¿Antes? Pastis y música. Pero en materia de sonido el señor Montale suele ser más amplio que en cuestiones gastronómicas: disfruta de los raperos del IAM; de Ray Charles; los blues de Lightnin Hopkins; de Paco de Lucía o los tangos de Piazzolla, entre otros.

Los encuentros con mafiosos y el difícil camino persiguiendo el honor hacen que Fabio sienta que, aunque todavía le falta tiempo para ocupar su lugar en la tumba, “sus sueños y sus iras están en cuarentena”. Y cada tanto se pregunta “¿Por qué es tan difícil hacer un amigo después de los cuarenta? ¿Será porque ya no tenemos sueños, tan solo añoranzas?” Esquivando mafiosos y dando golpes a criminales confesos y encubiertos, su único oxígeno parece provenir de una ventana con macetas de albahaca y menta. Son las plantas de Lole, su pasión adolescente, a las que el policía se encarga de regar y cuidar a lo largo del caos, por amor a ese olor y porque el perfume de estas hierbas, dicen en Marsella, mantiene la vida y ahuyenta la muerte. Albahaca y menta son también otro nexo entre el policía y su creador. “Crecí con el olor a albahaca -cuenta Izzo en un artículo periodístico- mi madre traía 2 o 3 macetas que ubicaba en el borde de la ventana de la cocina. Era su lugar, el de la albahaca. Aprendí, más tarde, que su olor ahuyentaba a los insectos...” Más tarde, Izzo también aprendió que hasta la Revolución Francesa, la albahaca era una planta de la realeza, cosechada con podadora de oro por una persona de alto rango, y que no hizo falta que pasara mucho tiempo para que la plebe, como él, la adoptara. Para el escritor bastaban 3 hojas de albahaca, gotas de aceite de oliva sobre tomates bien rojos y pan del día anterior, frotado con ajo, para sentir la felicidad más sencilla, a la que comparaba con el placer de amar y recomendaba: “No tengan miedo, ni al exceso de albahaca ni al exceso de amor, ninguno perjudica gravemente a la salud”.

Izzo también le amaba a la menta, esa otra hierba de la ventana que ata a Fabio a la vida: “porque su olor no sube a la cabeza, no embriaga, pero que con solo dejar caer algunas hojas en una tetera uno se siente transportado a un palacio oriental. La menta es, además, un filtro para el amor. Me atrevería entonces a dar un consejo: siembren menta, respiren su perfume y descubrirán entonces, que hay siempre mil y una noches en sus sueños. Y amarán a la menta como a la más bella de las amantes”.

Mientras Fabio riega las macetas de albahaca y menta, cumpliendo con los deseos de Izzo, los fantasmas de sus amigos, Manu y Ugo, lo ayudan a encontrar la salida del Caos Total. El policía descubre que la mafia marsellesa comparte la mesa con la camorra napolitana. Ambas familias cocinan los beneficios de la droga en restaurantes y supermercados. Sus proveedores de vituallas no son otros que los simpáticos y pulcros muchachos del Frente Nacional. El partido de derecha racista engorda sus filas con políticos, policías corruptos y despechados, gentil aporte de la recesión y la miseria, dos ingredientes básicos del menú globalizado. Porque la llamada fusión, no es una prerrogativa de la gastronomía. Entre tiros, el amor recuperado de Lole y algunas penas ahogadas en tragos -bocados robados a las calles marsellesas- Fabio Montale logra devolverles la paz a sus amigos y hacer que el honor de la perdida juventud recobre su aliento. La albahaca y la menta de la ventana de Lole siguen de pie, ofreciendo su perfume. Regarlas fue la manera que encontró Fabio de honrar a Marsella, de mantener abiertas sus puertas... porque en Marsella se puede morir, pero también vivir.

Article publicat prèviament a la revista argentina *El Conocedor*

Club de Lectura de Novel·la Negra

Biblioteca la Bòbila | Fons especial de gènere negre i policíac

Pl. de la Bòbila, 1 – 08906 L’Hospitalet | Tel. 934 807 438 | biblabobila@l-h.cat | www.bobila-biblio.tk

www.l-h.cat/biblioteques | www.diba.cat/biblioteques

matins (excepte juliol i agost): dimecres, dijous i dissabte de 10 a 13.30 h. | tardes: de dilluns a divendres, de 15.30 a 20.30 h.

Metro L5 Can Vidalet | Trambaix T1-T2-T3 Ca n’Oliveres | Autobusos L’H2 (Pl. de la Bòbila), EP1, Esplujust

Ajuntament de L’Hospitalet

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Àrea de Cultura
Servei de Biblioteques

